

Franse tijd en oprichting en reglement burgerwacht

Resolutieboek 20 en 21.

Het eerste stuk van beide boeken is geschreven door secr. Swalua. Hij gebruikte beide boeken naast elkaar. De reden hiervoor is mij onbekend.

Resolutieboek 20.

16-12-1782.

Een brief van Dokkum, Bolsward, Franeker, IJlst en Hindeloopen om de ambulatoire ambten en commissies van het stedenkwartier voortaan niet meer ter dispositie van de prins te stellen, maar net als bij de landkwartieren een almanak te maken.

Dit baseren deze steden op art. 25 van het Reglement Reformatoir. Stavoren is tegen en wil niet veranderen.

9-1-1784.

Een zelfde verzoek. Nu van alle steden behalve Harlingen en Workum. Stavoren gaat nu wel mee en de resolutie van 16-12-1782 wordt ingetrokken.

13-1-1784.

Bigot was op 9 jan. afwezig, maar is er nu weer bij. Om mouverende redenen wordt de resolutie van 9 jan. ingetrokken en blijft bij het besluit van 16-12-1782.

H. Halterberg laat bij dit verslag aantekenen, dat hij blijft bij het besluit van 9 jan. Hij ondertekent dit nieuwe besluit van 13 jan. dan ook niet.

H. Halterberg, meester bakker, was lid van de vroedschap en kolonel-commandant- van de schutterij. 19-1-1785.

Oorlog met de Duitse keizer. Diens benden zouden kunnen binnenvallen. Een groot aantal burgers wil de wapenhandel beoefenen en verzoekt om kruit, kogels en een exercitieterrein.

Het idee is van Ged. Staten.

De raad roept alle weerbare mannen tussen 18 en 60 jaar op en vraagt hen mee te doen.

De handtekening van ieder die meedoet staat onder dit besluit.

Resolutieboek 21.

Hetzelfde verhaal. Oorlog met de Duitse keizer. Een verzoek van burgers om te mogen oefenen in de wapenhandel, ingevolge een Resolutie v. d. Ed. Mog. Heeren Staten des Lands. Ze vragen om een bekwame ex. plaats en het benodigde kruit en lood. De Magistraat laat de mensen die mee willen doen tekenen. Er staan wel 120 namen onder.

22-1-1785.

Vier personen, waaronder Jan van der Bank, dringen gewapend met snaphanen, bij Pres. Burgerm. Trip binnen en vragen om een exerc.terrein. Trip is niet thuis. Melchior Cramer komt later alleen en ongewapend terug. Trip is beledigd. Dit is aan de raad. Er wordt een reglement opgesteld. Zie boek 21.

Resolutieboek 21.

De vier mannen zijn: Sybrandus Cramer, Jan v.d. Bank, Melchior Cramer en Jacob Hendriks.

De burgem. zijn erg beledigd. Zij hadden in het besluit over een burgerwacht 4 weken tijd gevraagd!

Gecommitteerden uit de Regering en enkele burgers stellen daarna een reglement op.

Reglement:

1. Het corps wordt in 2 evengrote compagniën verdeeld.
2. De gezamenlijke ondertekenaars zullen bij meeste stemmen- voor 1 jaar - kiezen: Een commandant voor het hele corps en voor iedere compagnie een kapitein en 2 luitenants. Voor het hele corps een vaandrig, die ook schriba wordt.
3. Als het hele Corps onder de wapens is, bij exercities of noodzakelijkheid, moeten de offic. gekleed zijn in blauwe rok en zwart onderkleed en gewapend met degen en Sponton. ? Bij gewone oefeningen in normale kleding en gewapend met stok en degen.
4. De officieren kiezen zelf onderoff.

5. De gemene Schutters moeten de offic. gehoorzamen.

Er zijn boetes voor: te laat komen, tegen spreken, de wapens niet goed onderhouden, na de oef. direct naar de herberg gaan i.p.v.e erst de wapens thuisbrengen en beschonken op de oefening komen. de boete voor officieren is dubbel zo hoog.

De boete moet direct aan de sergeant worden betaald, of wordt de volgende dag bij parate executie geïnd. De boetes moeten worden afgedragen aan de vaandrig, die hiervan een boekhouding bijhoudt. Het geld wordt gebruikt voor aankopen van het korps.

Iedereen tekent voor een jaar.

Als de Magistraat het nodig oordeelt moet er 's nachts wacht worden gelopen.

8-2-1785.

Het reglement wordt aan de gezamenlijke ondertekenaars, die bij trommelslag zijn opgeroepen, voorgelezen. Daarna worden officieren gekozen. En wel:

commandant: oud burgemeester Hans Halterberg.

capiteins : vroedsman Jan van der Bank en vroedsman Sybrandus Cramer.

luitenants : Ype Jans Visser , Jacob Aukes Loodsma, Jan Elzinga , Jacob Hendrik de Boer.

vaandrik en scriba: Hendrik Kuiper.

Resolutieboek 20

15-4-1785.

Een brief van Willem V. Hij bedankt Workum en Stavoren voor het opdragen van de ambten en wijst Ch. Bigot aan als volmacht in het Mindergetal van de Staten van Friesland.

Resolutieboek 21

10-9-1785.

Het vaandel van de schutterij wordt aan de schutters overgedragen. Het hele korps verschijnt onder de wapenen en de officieren moeten de eed van trouw afleggen. Ze moeten beloven de Stadsregering altijd te zullen gehoorzamen. Alleen Collonel H. Halterberg, luitenant Elzinga en vaandrig H. Kuiper leggen de eed af en zijn tot wettige officieren aangenomen. De weiger-achtige officieren worden ontslagen.

De magistraat laat het aan H. Halterberg over om, ev in overleg met de schutterij, alleen met de wettige officieren de directie over het korps te houden of nieuwe officieren te kiezen.

6-3-1786.

De schutterij en alle officieren leggen de eed af op een formulier, waarbij ze beloven alleen de wapens op te nemen op last van de Magistraat.

Resolutieboek 21

6-3-1786

H. Halterberg, capitein J. Elzinga, de luitenants Jacob Hendriks en G. van der Bank en vaandrig H. Kuiper leggen -dezelfde- eed af.

Resolutieboek 20

21-4-1786.

Jan van der Bank bedankt als vroedschap en wil van zijn eed worden ontslagen. Hij is dan ook niet meer rentmeester.

5-9-1787.

Oprichten van schutterij en burgerwacht, die geweren nodig hebben. Men blijft bij de mond. besluiten van 31 aug. en 1 september.

Resolutieboek 21

13-9-1787.

Een nieuw reglement voor de schutterij.

13-9-1787. Nb. Stavoren was op 10 september door de Patriotten ingenomen

De officieren van de schutterij leggen een nieuw reglement aan de Magistraat over ter goedkeuring.

Artikel 1 en 2 zijn identiek aan het vorige reglement. Er worden nu ook 2 sergeants en een adjudant genoemd.

3. De gemene Leden der Schutterij zullen zich in 't generaal gedragen naar de billijke orders van hunne officieren in't bijzonder. Daarna volgen de eerdere bepalingen over onderhoud der wapenen, dronkenschap enz.
4. Schutters die buiten de stad gaan moeten dit melden.
- 5 en 6. Over het aflossen der wacht. O.a. volgens oud gebruik en net als de Burgerwagten in andere steden.
7. De Officieren zullen gehouden zijn om voor perzonen, goederen, Regten en vrijheden der Burgers te waken in deze Staden zoo deselve daarin mogten komen te mankeren, zullen de gezamenlijke Leden der Burgerwagt altoos het Regt hebben dezulken te bedanken en andere brave perzonen in hunne plaats te verkiezen.

Dit Reglement is door de hele Schutterij goedgekeurd en ondertekend door Dooitje Koolker, J. v.d.Bank, Jacob Hendriks en Jacob Aukes Lootsma.

21-9-1787. Nb. Dit was voor de vlucht van de Patriotten uit Franeker op 23 september.

Burgherm. en vroedschap in vergadering.

De capteins van de burgerij der stad D. T. Noucher ? en J. van der Bank vragen namens de Staten van Friesland om goed te vinden om alle burgers der stad, zonder onderscheid van religie, bijeen te roepen om uit iedere wijk of espel 2 man te benoemen, om samen met 4 burgerofficieren en de Stadsregering het Regeringsreglement na te zien op ingesloten fouten. De Stadsregering gaat accoord.

29-1-1796.

Door de wettige kiezers worden tot nieuwe gerechtsleden gekozen:

Oeds Jans Bakker	Plaatsvervangers zijn:
Willem Corneelis	W. Keugenius
Frederik Dubblinga	M. Sweering
Jacobus Sakes	Nb. Het stadsbestuur wordt Het geregt genoemd.
Wiebe P. Velsen	Eerder heetten ze De provisionele Volksrepresentanten.

30-3-1796.

De stadsbode, Piebe Hollander, een sterke aankleever van de oude Constitutie en geen voorstander van de Verklaring van de Representanten van het Volk van Friesland wordt ontslagen. Hij wil nog wel een paar dagen aan blijven. (tot er een opvolger is).

30-3-1796.

I. v. m. de slechte financiële toestand wordt overlegd of er ook een nieuwe stadsbode moet komen. Thomas Treslong, nu schoolmeester en voorzanger wordt stadsbode. Hij blijft voor 50 Cgld voorzanger en mag in de stadswoning blijven wonen. Zijn school wordt vernietigd en de school van Idts Doedes wordt in oude luister hersteld. "t Welk de stad een aanmerkelijke somma doet uitwinnen".

30-3-1796.

Rinke Cuperus, stadsassistent, heeft dezelfde ideeën als Piebe Hollander. Hij wordt daarom ook bedankt voor zijn diensten als bierdrager en Assistent en van zijn eed ontslagen. Hij levert zijn zijdgeweer direct in. Hij zal de posten van Waag- en IJtigmeester nog wel tot mei a.s. waarnemen. Willem Hutting krijgt zijn baan.